

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A 1. (μονάδες 15)

Η συνάντηση της Τέχνης με το φως συντελείται:

- στη φωτογραφία και τον κινηματογράφο, που έχουν ανάγκη το φως, για να αποτυπώσουν τα στιγμιότυπά τους,
- στη γλυπτική και την αρχιτεκτονική, που στηρίζονται στο φως, για να αναδείξουν τα δημιουργήματά τους.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της συνάντησης αποτελούν τα κυκλαδικά ειδώλια, οι κίονες του Παρθενώνα, αλλά και τα υλικά της γλυπτικής του 20ού αιώνα, αμερικανικής, ευρωπαϊκής και ελληνικής, που υπάρχουν και αναδεικνύονται μέσα στο φως.

A2. (μονάδες 10)

- Διπλή παύλα: –ο κινηματογράφος και η φωτογραφία-. Με τη διπλή παύλα διασαφηνίζεται ποιες είναι οι δύο μορφές της σύγχρονης τέχνης που αξιοποιούν το φως.
- Εισαγωγικά:
 - «αγγελικό και μαύρο». Μέσα στα εισαγωγικά παρατίθεται αυτούσιος ο στίχος του Γιώργου Σεφέρη, που αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού φωτός.
ή
 - «Το φως είναι το στοιχείο μέσω του οποίου αναδεικνύεται ο παλμός, ο ρυθμός και η μουσικότητα της γλυπτικής». Μέσα στα εισαγωγικά παρατίθενται αυτούσια τα λόγια του Μανόλη Τζομπανάκη για τη σπουδαιότητα του φωτός στη γλυπτική.

A3. (μονάδες 25)

Καλούνται οι μαθητές να ακολουθήσουν τους κανόνες του κειμενικού είδους της ομιλίας, δηλαδή προσφώνηση, αφόρμηση, επιχειρηματολογία, αποφώνηση.

Ενδεικτικά σημεία:

- **Προσφώνηση:** Αξιότιμοι δάσκαλοι, αγαπητοί συμμαθητές

- **Αφόρμηση**

-Αξία της τέχνης για τους εφήβους:

- ιδιαίτερα σημαντική, γιατί καταφέρνουν μέσω αυτής να εκφραστούν ποικιλοτρόπως και με ποιοτικό τρόπο.
- Οι έφηβοι διανύουν μια περίοδο αλλαγών και εσωτερικών αναστατώσεων και διεκδικούν με πείσμα τη δυνατότητα να εκφράσουν τις ιδέες και τα συναισθήματά τους. Η τέχνη μέσα από την ποικιλία των μορφών της δίνει την ευκαιρία στους εφήβους να την απολαύσουν ως αποδέκτες ή να τη δημιουργήσουν ως διαμορφωτές της.

-Το σχολείο ως χώρος εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης των νεαρών παιδιών οφείλει να φέρει σε επαφή τους εφήβους με τη μυσταγωγία της δημιουργίας και τις καλλιτεχνικές μορφές της.

- Μαθήματα που προσφέρονται στο σχολείο και βοηθούν είναι η ιστορία της τέχνης (συχνά κρυμμένη στην ιστορία ή στα εικαστικά), τα μαθήματα λόγου (λογοτεχνία), τα εικαστικά, η μουσική, το θέατρο. Συχνά εκδηλώσεις με δημιουργία αφίσας, απαγγελία ποιημάτων, μουσική και θεατρικά δρώμενα στο σχολείο ή επισκέψεις σε χώρους τέχνης, παρακολούθηση ταινιών ή θεατρικών έργων μπορούν να εξοικειώσουν τους μαθητές με τη μαγεία της.
- Μέσα από αυτή την εξοικείωση θα αμβλυνθούν οι αντιθέσεις και θα καλλιεργηθεί το πνεύμα και η ψυχή.

-**Αποφώνηση:** Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

B1. (μονάδες 15)

Ο ήρωας μαγεύεται από τη λευκότητα των κιόνων, που φωτίζονται μόνο από το φως του φεγγαριού μέσα στο σκοτάδι της νύχτας, αλλά και από την αρμονία, τη γαλήνη και την τελειότητα των μαρμάρων, που κυριαρχούν στον χώρο και στην ψυχή του με την απόλυτη ομορφιά τους. Γοητεύεται από τις αιώνιες ιδέες που εκπροσωπούν τα μνημεία της Ακρόπολης, από το ακατάλυτο μεγαλείο τους, που παραμένει άφθαρτο στο πέρασμα των αιώνων.

B2. (μονάδες 10)

- Ο μαθητής/η μαθήτρια αναμένεται να αναφέρει δύο από τα παρακάτω σχήματα λόγου:

Οξύμωρο: «σιωπηλή μουσική» (κάνει αισθητή την απόλυτη αρμονία των μνημείων της Ακρόπολης, που κινητοποιούν τις ανθρώπινες αισθήσεις μ' έναν μυστικιστικό τρόπο)

Μεταφορά: «Μια σιωπηλή μουσική υψωνότανε..., γέμιζε την ατμόσφαιρα και την ψυχή του» (τονίζει την κυριαρχία των αρχαίων ερειπίων στο φυσικό περιβάλλον και στην ανθρώπινη ψυχή)

Επανάληψη: «τις αγνές γραμμές, τα αγνά χρώματα, τις αγνές ιδέες» (υπογραμμίζει την έννοια της αγνότητας, που συνδέεται άρρηκτα με την ομορφιά, την αρμονία, την εξαύλωμένη υπόσταση των μνημείων της Ακρόπολης)

Αντίθεση: «πένθιμο εμβατήριο, ύμνος θριάμβου» (αισθητοποιεί τα αντιφατικά χαρακτηριστικά των αρχαίων ερειπίων, που είναι ταυτόχρονα φορείς μιας αιώνιας και ακατάλυτης δόξας)

Παρομοίωση: «ηχούσε σαν ύμνος θριάμβου» (φανερώνει τη θριαμβευτική κυριαρχία της Ακρόπολης ως φορέα ιδεών στον χώρο και στον χρόνο).

Παρατήρηση: Αρνητικά αξιολογείται η αδυναμία σύνδεσης των γλωσσικών επιλογών με το περιεχόμενο του κειμένου.

B3. (μονάδες 25)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- Σκέψεις για
 - την αρτιότητα της αρχιτεκτονικής του ναού, την αρμονία, τη γαλήνη, την επιβλητικότητά του στο πέρασμα των αιώνων,
 - την ίδια τη ζωή με αφορμή τη φθαρτότητα των θνητών και την αφθαρσία του υλικού του ναού.
- Συναισθήματα
 - ελευθερίας και λύτρωσης για τη δυνατότητα θέασης αυτού του πραγματικού αριστουργήματος της τέχνης και του πολιτισμού,
 - αγνότητας και δόξας για τη δυνατότητα θαυμασμού και απόλαυσης του μνημείου,
 - αγωνίας και δέους για τη φθαρτότητα του ανθρώπου,
 - αδυναμίας και μοναξιάς μπροστά στο μεγαλείο της ιστορίας και των αρχαιολογικών αποτυπωμάτων της, αλλά και ενίσχυσης της μηδαμινότητας του ανθρώπου.

ή

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

- Το κείμενο θα ακολουθήσει τους κανόνες του είδους του (τίτλος, αφόρμηση από την επικαιρότητα).
- Γλώσσα: απλή, αναφορική ή/και ποιητική λειτουργία

- Ύφος λόγου: απλό και οικείο (α' και γ' ρηματικό πρόσωπο)
- Σκοπός για τον οποίο γράφεται το κείμενο: να εκφράσει ο μαθητής/η μαθήτρια με δημιουργικό τρόπο τις «αγνές ιδέες» και την «ακατάλυτη δόξα» που οραματίζεται ο ήρωας, με βάση τη συγκίνηση που του προκάλεσε το λογοτεχνικό κείμενο.
- **Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:**
 - Ο ήρωας είναι γεμάτος από «αγνές ιδέες», καθώς οραματίζεται ένα φωτεινό κόσμο μέσα στην αρμονία και την ισορροπία της τέχνης. Δεν μπορεί να ζει μακριά από τα ιδεώδη του αρχαιοελληνικού πολιτισμού και την ανακούφιση και ανάταση που προσφέρει ένα θαυμαστό έργο τέχνης. Πλησιάζει την «τελειότητα», αγγίζει μια ανώτερη σφαίρα και απομακρύνεται από τη μίζερη πραγματικότητα.
 - Όλα οδηγούν σε μια «ακατάλυτη δόξα» που αφορά την ίδια τη ζωή. Ο ήρωας νιώθει ότι ξεπερνάει τα όρια αυτού του κόσμου και γίνεται κάτι ανώτερο γεμάτο αίγλη και φήμη που θα διαρκεί. Αισθάνεται χαρά και ενθουσιασμό που κατάφερε να πετύχει κάτι διαφορετικό και να ξεφύγει από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. Όλα αυτά τον απογειώνουν. Η τέχνη τελικά κρύβει μυστικά και καταφέρνει να δυναμώσει πτυχές της προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου.